

Projekti ER274 SetoWWTP kulude ja tähtaegade abikõlblikkus

Eesti-Venemaa piiriülene koostööprogramm 2014–2020 algatati Euroopa Naabruspiirkonna Instrumendi 2014–2020 raames. Kuid 2022. aastal alanud sõja tõttu peatati koostöö Venemaa Föderatsiooniga ning programmi elluviimine jätkus ühepoolsetl Eesti Euroopa Liidu välispiiri programmina. Setomaa Arendus OÜ osales Eesti Euroopa Liidu välispiiri programmi 6. taotlusvoorus projekti ER274 „Setomaa reoveepuhastite (SetoWWTP) reoveepuhastuse täiustamine“ (SetoWWTP) juhtpartnerina.

6. taotlusvooru avamise aluseks olid erinevad õigusaktid, sealhulgas:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/2192. See määrus kehtestas erisätted muu hulgas Euroopa Naabruspiirkonna Instrumendi kohta, mille alla kuulub Eesti Euroopa Liidu välispiiri programm, programmi rakendamise katkemise korral. Määruse artikli 6 lõike 2 kohaselt pikendati lepingute sõlmimise tähtaega: korraldusasutus võib sõlmida pärast 31. detsembrist 2022 ka muid lepinguid kui suurte taristuprojektide lepingud, tingimusel et kõik programmi raames rahastatavad projektitegevused lõpevad 31. detsembrist 2023.

Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2020/879, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 897/2014, et kohandada piiriülese koostöö programmide rakendamise sätteid Euroopa Naabruspiirkonna Instrumendi raames COVID-19 pandeemia vastu võetud erimeetmete kohaselt. Rakendusmääruse (EL) nr 897/2014 artikli 1 lõike 3 ja artikli 18 lõike 3 kohaselt pikendatakse projektide abikõlblikkuse perioodi ühe aasta võrra kuni 31. detsembrini 2023. Artikli 1(7)(b) kohaselt lisatakse artiklisse 48(2a) järgmine säte: 2a. Olenemata artikli 19 lõikest 1 ei vasta kulud liidupoolse rahastamise tingimustele, kui need makstakse pärast 31. detsembrist 2023..

ELi toimimise lepingu artikkel 288 sätestab, et määrus on üldiselt kohaldatav. See on kogu ulatuses siduv ja otse kohaldatav kõigis liikmesriikides. See põhimõte tagab ELi määruste ühtlase kohaldamise liidus, vältides tõlgendamis- ja rakendamisprobleeme, mis võivad tekkida riiklike õigusaktide tõttu, kuid jättes liikmesriikide ametiasutustele vabaduse valida vormi ja meetodite rakendamine. Käesoleval juhul on abikõlblikkuse tähtaeg ja tingimused väga selgelt määratletud, et tagada nende ühesugune rakendamine liikmesriikides.

Eesti Euroopa Liidu välispiiri programmi 6. taotlusvooru juhised, projekti elluviimise juhised ja SetoWWTP toetuslepingu artikli 20.1.1 b) sätestasid, et kõik projekti kulud tuleb tasuda hiljemalt 31. detsembril 2023.

Lisaks teavitas programmi ühine tehniline sekretariaat korduvalt taotlejaid ja hilisemaid projekti kasusaajaid abikõlblike kulude lõpptähtaaja (31. detsember 2023) kohta seminaridel, konsultatsioonides ja kirjalikult. Taotlusvooru teave oli samuti saadaval programmi veebilehel.

Setomaa Arendus OÜ ei täitnud projekti kulude abikõlblikkuse lõpptähtaega, makstes projektiga seotud kulutused pärast 31. detsembrist 2023, täpsemalt 16. jaanuaril ja 12. veebruaril 2024.

5. juunil 2024 konsulteeris programmi korraldusasutus ja ühine tehniline sekretariaat Euroopa Komisjoniga programmi Ühise Jälgimiskomitee 17. koosolekul selle küsimuse üle. Kõik osapooled leppisid kokku, et kõikidele projektidele kehtivad samad reeglid ja määrus on ühemõtteline – pärast 31. detsembrist 2023 tasutud kulud ei ole abikõlblikud.

Samuti ei ole võimalik taotleda SetoWWTP projekti kulude tagasimaksmist Vabariigi Valitsuse reservist, kuna sihtotstarbelisi vahendeid abikõlbmatute välisraha kulude katmiseks saab taotleda ja jaotada ainult järgmistel juhtudel:

- lootusetud tagasinõuded ulatuses, mida välisrahastuse andja ei kata;
- väga väikesed nõuded, mida toetuse saajalt pole halduskulude vaatest mõistlik tagasi nõuda, aga mida ei saa välisrahastajale esitada;
- rakendussüsteemist tingitud mitteabikõlblikud erandjuhtumid, kui otsustatakse nõuet toetuse saajale mitte esitada või seda ei ole alust esitada ning kulusid ei ole võimalik välisrahastajale tagasi maksmiseks esitada..

Käesoleval juhul ei kehti ükski lubatud valikutest. Vastavalt projekti elluviimise juhiste peatükile 8 on korraldusasutusel, ühisel tehnilisel sekretariaadil ja esimese tasandi kontrollil /audiitoritel õigus nõuda juhtpartnerilt tagasi liigselt makstud summad koos hilinevate intressidega. Üldiselt, kui projekti aruannete kontrollimise käigus avastatakse abikõlbmatud kulud, siis need arvatakse maha (projekti maksetest) vastavas aruandlusperioodis, ilma et tehtaks finantskorrektsiooni otsust ja vähendataks projekti eelarvet.

Programm kasutab eMS infovaldkonda, kus esitatakse projektitaotlused ja heakskiidetud projektide aruanded. Aruandlusprotsessi hallatakse samuti selles infosüsteemis ning esimesel tasandil kontrollimise sertifikaadid on kasusaajatele saadaval samas süsteemis. Vastavalt projekti elluviimise juhiste peatükile 8, kirjeldatakse eMS-is esimese tasandi kontrolli sertifikaadis mahaarvamise või rahalise korrigeerimise asjaolud ja põhjendused.

SetoWWTP projekti sertifikaat kinnitati eMS infosüsteemis 20. märtsil 2024 ja see on olnud partneritele süsteemis kergesti kättesaadav alates sellest kuupäevast. Juhtpartnerina esitas Setomaa Arendus OÜ konsolideeritud projektiaruande 22. aprillil 2024, kasutades antud sertifikaadi andmeid.

Eesti Euroopa Liidu välispiiri programmi 6. taotlusvooru juhiste punktis 10.7 on sätestatud, et korraldusasutus peab liigselt makstud summa koos hilinevate maksete intressidega juhtpartnerilt tagasi nõudma. Projekti elluviimise juhiste punktis 8 on sätestatud, et finantskorrektsiooni otsus, mis vähendab projekti eelarvet, tehakse kulutuste puhul, mida käsitletakse finantsregulatsioonide rikkumisena ja programmireeglite rikkumisena.

Eesti Euroopa Liidu välispiiri programm tegi SetoWWTP projektis ettemakse summas 170 100,00 eurot, kuid projekti abikõlblikud kulud on 168 059,20 eurot, millest toetus (90%) on 151 253,28 eurot. Seetõttu peab juhtpartner, Setomaa Arendus OÜ, tagastama programmile 18 846,72 eurot.

Arvestades, et programmi abikõlblikkuse tähtaeg on 30. september 2024, palume teil teha vabatahtlik makse nimetatud summa ulatuses hiljemalt 27. septembriks 2024. Samuti valmistame ette finantskorrektsiooni otsuse, mis arvestab seda toimingut otsustamisel.

Palun võtke teadmiseks, et sellele kirjale antud vastust peetakse teie ärakuulamisõiguse kasutamiseks ning teie kommentaarid/selgitused lisatakse finantskorrektsiooni otsusesse.